

irányítási szám: H/13403

Érkezett: 2013 DEC 13.

.../2013. (...) OGY határozat

a Nemzeti Energiastratégéről szóló 77/2011. (X. 14.) OGY határozatban foglaltak teljesülésének időszakos értékeléséről és a Nemzeti Energiastratégéről szóló 77/2011. (X. 14.) OGY határozat egyes hamis adatainak kijavítása érdekében történő módosításáról

Az Országgyűlés

- tekintettel arra, hogy a Kormány nem készítette el az energiapolitika megvalósulásáról és annak más szakterületekkel történő összhangjáról szóló időszakos jelentését az Országgyűlés illetékes bizottsága részére, és ezzel nem tett eleget a Nemzeti Energiastratégéről szóló 77/2011. (X. 14.) OGY határozat (a továbbiakban: Energiastratégia) 4. pont v) alpontja szerint meghatározott felkérésnek,

- figyelembe véve, hogy az Energiastratégia helyenként hamis adatokat és azokból levont téves következtetéseket tartalmaz,

- tekintetbe véve a legfontosabb hazai és globális kihívásokat, az Európai Unió energiapolitikai törekvéseit

a következő határozatot hozza:

1. Az Országgyűlés megállapítja, hogy a Kormány nem készítette el az energiapolitika megvalósulásáról és annak más szakterületekkel történő összhangjáról szóló időszakos jelentését az Országgyűlés illetékes bizottsága részére, és ezzel nem tett eleget az Energiastratégia 4. pont v) alpontja szerint meghatározott felkérésnek.

2. Az Országgyűlés megállapítja, hogy a Kormány energiapolitikai intézkedéseit a kiszámíthatatlanság, kapkodás, dilettantizmus, diszkriminatív szabályozás, és az Energiastratégia semmibe vétele jellemzi.

3. Az Országgyűlés megállapítja, hogy a Kormány energiapolitikai intézkedései az Energiastratégia elveivel és céljaival ellentétes módon

a) az Európai Unió egységes belső energiapiacába történő integrálódás helyett az elszigetelődés,

b) az energiasebezhetőség csökkentése helyett az egyoldalú importfüggőség konzerválása,

- c) az európai ellátásbiztonságot erősítő projektek (így különösen a Nabucco-vezeték) előmozdításában történő aktív részvétel helyett a lassítás, passzivitás,
- d) a megújuló energetikai projektekkel kapcsolatban a bizonytalanság és kiszámíthatatlanság,
- e) az energiahatékonysági projektekkel kapcsolatban a visszafejlődés, valamint
- f) a fogyasztói jogok csökkentése

irányába hatottak.

4. Az Országgyűlés megerősíti elkötelezettségét az Energiastratégia alapvető céljai és elvei (ellátásbiztonság, versenyképesség, fenntarthatóság) mellett, valamint felkéri a Kormányt, hogy intézkedéseit hozza összhangba az Energiastratégia céljaival és alapelveivel.

5. Az Energiastratégia

- a) 3. pont c) alpontjában az „egyébbel” szövegrész helyébe a „más szemponttal” szöveg,
- b) 3. pont d) alpontjában az „árstabilitás” szövegrész helyébe az „árverseny” szöveg,
- c) 4. pont f) alpontjában a „kialakításánál” szövegrész helyébe a „kialakításánál és végrehajtásánál szöveg

lép.

6. Az Energiastratégia 1. számú melléklete 3. táblázatát közvetlenül megelőző bekezdésének szövege helyébe a következő szöveg lép:

„Részben ennek az eltolódásnak, részben a gázolaj üzemű járművek növekvő számának a vonzata, hogy 1992-hez képest jelentősen, 1408 millió literről 2008-ra 3512 millió literre nőtt a gázolajfogyasztás. Gyakorlatilag ez adta a teljes üzemanyag fogyasztás növekményt, mivel a benzin értékesítés 1908 és 2250 millió liter között ingadozott (3. táblázat).”

7. Az Energiastratégia 1. számú melléklete 3. táblázata helyébe a következő táblázat lép:

”

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Motorbenzin	2557,1	2238,6	2090,0	2125,7	2064,3	2038,6	1921,4	1932,9	1980,0	2002,9

Motorikus gázolaj	1865,9	1760,0	1408,2	1437,6	1497,6	1590,6	1751,8	1867,1	1942,4	2109,4
----------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Motorbenzin	1908,6	1987,1	2035,7	2034,3	2060,0	2122,9	2181,4	2250,0	2235,7	2235,7	1967,1
Motorikus gázolaj	2143,5	2177,6	2351,8	2501,2	2636,5	2911,8	3214,1	3323,5	3511,8	3455,3	3197,6

3. táblázat: Magyarország üzemanyagcélú gázolaj és motorbenzin felhasználása, millió liter

Forrás: Energia Központ Nonprofit Kft.”

8. Az Energiastratégia 1. számú melléklete 3. táblázatát közvetlenül követő bekezdésének szövege helyébe a következő szöveg lép:

„A hazai üzemanyag-forgalom eddigi csúcsertékét 2008-ban érte el, amikor 5 747,5 millió liter volt az éves fogyasztás. 2010. adatai szerint ez az érték 10,1 %-kal csökkent a 2008. évhez képest. A közúti forgalomban elhasznált autógáz (PB) mennyisége 2,5-3 ezer tonna volt 2009-ben a szakértők becslése szerint. Hivatalosan Magyarországon több mint 100 ezer autót alakítottak át LPG-gáz meghajtásra.”

9. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy

- a) haladéktalanul kezdje meg az Energiastratégia adatai és következtetései valóságtartalmának felülvizsgálatát,
- b) az a) pont szerinti felülvizsgálat eredményéről 2014. február 15-ig tájékoztassa az Országgyűlést, és
- c) a b) pont szerinti tájékoztatással egyidejűleg – szükség szerint - tegyen javaslatot Az Energiastratégiában esetlegesen feltüntetett további hamis adatok, és téves következtetések kijavítására.

10. Ez a határozat a közzétételének napján lép hatályba.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az Országgyűlés 2011. október 3-án fogadta el a Nemzeti Energiastratégiáról szóló H/3839. számú országgyűlési határozatot, amely 2011. október 14-én jelent meg a Magyar Közlönyben 77/2011. (X. 14.) OGY határozat számon. Az Energiastratégia 4. pontja v) alpontja alapján a Kormánynak legalább kétévenként jelentést kell készítenie az Országgyűlés illetékes bizottsága részére az energiapolitika megvalósulásáról és a meghatározott szakterületekkel történő összhangjáról, és amennyiben az energiapolitika feltételrendszerében bekövetkezett változások indokolják, egyidejűleg javaslatokat kell tennie az Energiastratégia kiigazítására.

A Kormány az Energiastratégia időszakos teljesüléséről szóló jelentését nem készítette el, ugyanakkor számos olyan kormányzati energiapolitikai intézkedés történt az Energiastratégia elfogadása óta eltelt időben, amelyek különösen időszerűvé és indokoltá teszik az Energiastratégiában meghatározott célok, elvek és feladatok megvalósulásának értékelését.

A határozati javaslat további célja, hogy az Energiastratégia elfogadását követően a kormányzat által is elismert hamis adatokat és az azokból levont téves következtetéseket kijavítsa, valamint pontosítsa az Energiastratégia szövegezését.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. ponthoz

Annak megállapítása, hogy a Kormány nem tett eleget az Országgyűlés által meghatározott, legalább kétévenként esedékes beszámolási kötelezettségének.

A 2-4. pontokhoz

Összegző megállapításokat tartalmaz a kormányzati energiapolitikai intézkedések értékeléséről, valamint megerősíti az Országgyűlésnek az Energiastratégia alapvető céljai és elvei mellett történő elköteleződését.

A kormányzati energiapolitikai intézkedések értékelését az Energiastratégia alapelvei mentén az alábbi indokok támasztják alá:

I. Ellátásbiztonság

I.1. Az ellátásbiztonság alapelveinek megjelenése az Energiastratégiában

„Az ellátás biztonsága érdekében törekedni kell a kiegyensúlyozott energiaforrás és fogyasztás struktúra elérésére és megőrzésére, figyelembe véve a magyar társadalom jólétére, illetve a gazdaságra gyakorolt hatásokat. Ehhez biztosítani kell az energiatakarékosság és az energiahatékonyság prioritásként való kezelését, a hazai

források részarányának fenntartását és lehetőség szerinti növelését, az energiahordozó beszerzési útvonalak és források diverzifikálását, az energiahordozó-szerkezetnek és a biztonsági készleteknek az ellátás biztonsága szempontjából történő optimális kialakítását, valamint a regionális infrastruktúra platform létrehozását elősegítő infrastruktúra-fejlesztést és szabályozói környezet létrehozását.”

I.2. Az ellátásbiztonságot érintő kormányzati intézkedések a gyakorlatban

A 2010-ban hivatalba lépett Kormány mindent az árak központi akarat szerinti mesterséges kordában tartásának kívánt alárendelni, nem törődve az ellátás-biztonsági kockázatokkal, a kibontakozó, működő lakossági földgáz-versenypiac megszüntetésével, a hazai források felhasználásának akadályozásával, az energiahatékonysági beruházások ellehetetlenítésével, és az Európai Unió jogrendjébe ütközéssel. Mindezt kedvező nemzetközi környezetben tehette, hiszen a gázárakat meghatározó világpiaci olajáraknak a megelőző nyolc évben történt több mint 400%-os emelkedése után azok 2010 óta lényegében stagnálnak, illetve csökkennek. Ennek ellenére 2010 óta a Kormány többször is emelte a földgáz és a villamos energia árát, így a társadalom széles csoportjai szembesültek jelentős áremelésekkel. Sőt, a korábbi támogatási rendszer megszüntetésével ma mindenki számára drágább a földgáz, mint a 2010-es kormányváltás előtt. Mindez azt eredményezte, hogy – a kormányzati gazdaságpolitika más elemeinek (szociális juttatások csökkentése, növekvő munkanélküliség, adóterhek emelkedése, gyengébb forint) is köszönhetően – romlottak a lakosság energiaellátáshoz történő biztonságos hozzáféréseinek feltételei. A 2009. évi szinthez képest mára háromszorosára nőtt a díjhátralékkal küzdő fogyasztók száma, több mint 100.000 fogyasztót kapcsoltak ki az áram-, gáz- és távhőellátásból díjtartozás miatt, és mintegy 1,4 millió ember nem tudta megfelelően fűteni a lakását, mert alacsony volt a jövedelme. Ezen a sajnálatos folyamaton egyelőre a 2012 őszén bejelentett, és 2013 januárjától elindított rezsicsökkentéssel összefüggő intézkedések sem tudtak változtatni, különösen amiatt, hogy a rezsicsökkentéssel nem érintett ipari fogyasztók, vállalkozások számára a kormányzat jelentősen drágította az energiához való hozzáférést – ezzel csökkentette versenyképességüket –, amelyet azok végső soron a lakosságra terhelnek.

1.2.1. Az energiatakarékosság és az energiahatékonyság prioritásként való kezelése

Az energiahatékonyság – a különböző stratégiai dokumentumokban helyesen megfogalmazott célok ellenére – nem került a Kormány megvalósított energiapolitikai intézkedéseinek középpontjába. Termelői oldalon a nagyhatékonyságú kapcsolt erőművek kötelező átvételi rendszeréből történő kitiltása lényegében a korábbi, szennyező, és kevésbé hatékony technológiák visszatérését eredményezte úgy, hogy közben a felhasználói oldalon sem történt érdemi

előrelépés. A mesterségesen leszorított lakossági árak csak ideiglenes megoldást jelentenek az energiaköltségek mérséklése érdekében, ugyanakkor még azoknál sem ösztönöz takarékosabb, hatékonyabb energiafelhasználásra, akiknek meglenne a fedezete a felújításra. Feltehetően ennek is köszönhető, hogy leálltak az energiatakarékosságot ösztönző kormányzati programok is.

Energiatermelés

A Kormány a 2011. tavaszán gyakorlatilag megszüntette a kapcsolt energiatermelők kötelező áramátvételi támogatását. A Kormány a KÁT-rendszer szétverését az állítólagos „társadalmi igazságtalanságok” felszámolásának szándékával indokolja, ennek ellenére – az érdemi árcsökkenésre vonatkozó várakozásokkal szemben – a villamos energia ára nem csökkent, a többségében önkormányzati tulajdonú kapcsolt erőművek is fizették 2011. július 1-jétől mind a Robin Hood adót, mind pedig az árbevétel arányos ágazati különadót (ami rövid úton fenntarthatatlanná teszi üzemeltetésüket), befagyott költségek keletkeztek, amelyek miatt később esetlegesen több milliárd Ft-os kártérítést kell majd fizetnie a Magyar Államnak, összességében pedig a beruházók elkerülik Magyarországot. A valós megtakarítást eredményező, energiahatékonyt javító beruházások tönkretételével pedig egyre több városban állították vissza a régi, pazarló forró vizes kazánokat, amelyek több primer energiából állítanak elő a fogyasztók számára kevesebb hőenergiát, drágábban. A különbséget pedig – az árbebefagyás miatt – végül törvényszerűen az állam fizeti meg az adófizetők pénzén. A távhőrendszerben keletkezett piaci feszültség enyhítésére bevezetett új, a villamosenergia-számlában mindenki által fizetendő kapcsolt termelés szerkezet-átalakítási díj érdemi megoldást nem nyújtott, így további fizetési kötelezettségeket írtak elő ad-hoc módon részben a MOL, részben az MVM számára.

A KÁT-rendszer szétverésének további következménye, hogy a leállított erőművek főberendezései (gázmotor, gázturbina stb.) sok esetben külföldre kerültek eladásra, áttelepítésre, hazai munkahelyek szűntek meg (elkezdődött: az AES Borsodi Energetikai Kft. 2011. március 30-án jelentette be, hogy felfüggeszti a Tiszapalkonyai Hőerőmű és a Borsodi Hőerőmű működését, ezért a Berentén lévő Borsodi Erőműből 125, a tiszapalkonyaiból 78 dolgozó elbocsátását tervezte a társaság; az E.ON a debreceni és a nyíregyházi erőművéből összesen 50 ember elbocsátását jelentette be). További következmény, hogy növekedhet az importfüggőség (akár 6%-kal is nőhet a szükséges földgáz import mértéke), a hazai energiatermelésre fordított primerenergia-felhasználás (elavult, pazarló forró vizes kazános technológia visszahozatala, + 10 % energiafelhasználás), valamint a hazai CO₂ kibocsátás (16 %). A távhőszolgáltatók működésképtelen helyzetbe kerülésének megelőzése érdekében a rendszer működésének fenntartására közel 70 Mrd forintot kell költeni évente. Ez a piaci feszültség ugyanakkor

egyre emelkedik a tüzelőanyag-költségek emelkedésével és a 10-10 százalékos árcsökkentésekkel.

Energiafelhasználás

A „gazdasági növekedés zálogának” tekintett Új Széchenyi Terv, valamint a hazai források felhasználásával működő egyéb támogatási rendszerek (pl: Panel-program) „*lehető leghatékonyabb*” kialakítása érdekében a Kormány – az energia ágazatot illetően – az alábbi intézkedéseket tette 2010. tavasza óta:

Az Új Széchenyi Terv energetikai pályázatai közel egy éves felfüggesztést követően végül megjelentek, azonban az ambiciózus forrásátcsoportosításokra, új koncepciókra épülő, sokat hangoztatott korábbi elképzelésekhez képest az energia szektor vonatkozásában pusztán a szocialista kormányok által kimunkált pályázati konstrukciók utódpályázataival lehetett találkozni. Arra az alapvető kérdésre pedig, hogy a – mintegy 750-950 Mrd Ft forrásigényt feltételező – energetikai cselekvési terv végrehajtásához miként lesz elegendő az Új Széchenyi Tervben e célokra rendelkezésre álló 140 Mrd Ft, érdemi választ mindezidáig a Kormány nem adott. Úgy tűnik, hogy a Kormány nem rendelkezik koncepcióval a kitűzött, beharangozott célok elérésére.

Az energiát igen rossz hatékonysággal felhasználó épületek – jellemzően panellakások – energiahatékonysági beruházásainak (pl: nyílászáró-csere, egyedi mérés kialakítása) finanszírozására tervezte létrehozni a Kormány a „zöld bankot” – legalábbis a korábbi Fidesz-ígéretekből kiindulva ezt várják panellakás-tulajdonosok százezrei –, érdemi lépés azonban mindezidáig nem történt. „*Négy év alatt 500 milliárd forint uniós forrásból, egymillió önrész nélkül felújított lakás, 80 ezer munkahely, tízéves megtérülés, növekvő energiahatékonyság*” – így összegezhető a Fidesz lakásfelújítási programja, ami egyelőre – az eredményeket illetően – sehol sem tart. Az utóbbi időben azonban már egészen másról, bizonyos „zöld adatbázisról és online platformról” lehetett hallani. Ennek valódi hozzáadott értéke egyelőre bizonytalan, feltehetőleg azonban jó alkalmat ad egy néhány milliárdos informatikai fejlesztés megvalósítására, amely eredményeképp az adófizetők pénzén ismét létrejöhet egy újabb drága rendszer, ami azonban valós problémákra csak virtuális megoldásokat nyújthat. Mindezek ellenére a megújuló és energiahatékonysági projektekre forrást biztosító „Zöld Bank” egyelőre csak ígéret, illetve jámbor óhaj maradt, a rendszer nem állt fel.

2011-ben gyakorlatilag leállt a panelprogram, a korábban elindított és elnyert pályázatok alapján szükséges fejlesztéseket sem sikerült megvalósítani. A családi vagy társasházak energiahatékonysági korszerűsítésére eseti jelleggel (évente 1-2 alkalommal 1-2 napig elérhető) és alacsony támogatási forrással (1-2 Mrd Ft), jelentős önrővel kapcsolatos feltételekkel kiírt pályázatok nem hoznak érdemi változtatást a hazai lakóépület-állomány korszerűsítése terén.

1.2.2. A hazai források részarányának fenntartása és lehetőség szerinti növelése

A kormányzat elmúlt három éves energiapolitikai intézkedései az egyoldalú importfüggőség konzerválása irányába mutatnak, a hazai energiaforrások felhasználásának részaránya csökkent.

Az energiaipari beruházások minimum évtizedes nagyságrendű előkészítő munkát igényelnek, megvalósulásuk esetén legalább ugyanilyen időtávon térülnek meg, forrásigényük pedig messze meghaladja bármely más ágazat finanszírozási szükségleteit. A bizonytalan, kiszámíthatatlan, bármiféle szakmai egyeztetés, megalapozás nélkül ötletszerűen módosított szabályozási környezet közvetlenül veszélyezteti az ellátásbiztonságot, növeli Magyarország energia-importfüggőségét, ellehetetleníti a beruházásokat.

A különadók, az emelkedő bányajáradék és a kiszámíthatatlan szabályozási, árszabályozási környezet hatására lényegében leálltak vagy szünetelnek a hazai szénhidrogén-kutatási projektek, és csökkent a hazai kitermelésű földgáz mennyisége is.

A nagy-hatékonyságú kapcsolt erőművek kötelező áramátvételi rendszerből történő kizárásával csökkent a hazai áramtermelés mennyisége, csökkent a rendszeregyensúly megtartásához igénybe vehető kapacitások mennyisége. Ezzel párhuzamosan folyamatosan emelkedett a villamosenergia-import.

A bizonytalan, kiszámíthatatlan szabályozási és piaci környezet, valamint az ágazatot érintő különadók hatására leállították a Mátrai Erőmű tervezett bővítését. A bővítés azért lett volna fontos, mert az erőműben hazai, nagy mennyiségben rendelkezésre álló energiaforrást hasznosítanak, tehát hozzájárul az ellátás-biztonsági célkitűzések teljesítéséhez; az atomerőmű után a legolcsóbban termelő erőmű, tehát hozzájárulhatna a villamosenergia-árak emelkedő ütemének csökkentéséhez; valamint mintegy 2300 embernek adna munkát, így hozzájárulhatna a foglalkoztatás-növelő célkitűzések teljesítéséhez.

2011 után 2012-ben is – csökkenő teljes bruttó villamosenergia-fogyasztás mellett – csökkent a hazai megújuló energiaforrások felhasználásával termelt villamos energia részaránya (6,26%), 2011-ben és 2012-ben lényegében a 2010 előtt elindított erőművi beruházások kerültek kereskedelmi üzembe.

1.2.3. Az energiahordozó beszerzési útvonalak és források diverzifikálása

Az ellátásbiztonságot javító és az egyoldalú importfüggőséget csökkentő infrastrukturális beruházások (Nabucco, Déli Áramlat, AGRI vezeték, adriai LNG terminál) érdekében a Kormány végül tartotta az elődje által előkészített irányokat, de lényegesen kisebb aktivitással, és a hálózatfejlesztések csökkenő ösztönzésével.

Érdemes azonban megjegyezni, hogy az Orbán-kormány miatt késett legalább egy évet a Nabucco-projektben résztvevő országok és a vezetéket építő projektársaság között kötendő nemzetközi szerződés aláírása. Az AGRI vezeték megépítésére – amely a Nabucco versenytársa is lehet – az MVM-et jelölte ki az Orbán-kormány, illetve Orbán Viktor 2012 áprilisában Brüsszelben nyilatkozott arról, hogy a MOL kivonul a Nabucco-projektből. Ez persze azóta sem történt meg, a MOL akkor – bár megerősítette a projekt bizonytalan elemeit – cáfolta a hírt.

1.2.4. Az energiahordozó-szerkezetnek és a biztonsági készleteknek az ellátás biztonsága szempontjából történő optimális kialakítása

A hazai energiahordozó-szerkezet alakulásában lényeges változás nem következett be az Energiastratégia elfogadása óta eltelt két évben. A rendelkezésre álló és gazdaságosan kiaknázzható hazai energiaforrások felhasználását ugyanakkor jelentősen hátráltatja a 2010 óta kialakított kiszámíthatatlan, dilettáns szabályozási környezet. Mindez ugyanakkor 5-10 éves távon belül is Magyarország energiaimport-függőségének növekedésének az Energiastratégiában megfogalmazott célkitűzésekkel ellentétes irányába mutat.

Itt kell megjegyezni, hogy az ellátásbiztonság céljából létrehozott 1,2 Mrd m³-es biztonsági földgázkészlet mértékével kapcsolatban a kormány jogosulttá vált a készlet mértékét akár a felére is csökkenteni, továbbá megszűnt a biztonsági földgázkészlet minimális mértékének törvényi szintű rögzítése.

1.2.5. A regionális infrastruktúra platform létrehozását elősegítő infrastruktúra-fejlesztése és szabályozói környezet létrehozása

Az energiaipari beruházások minimum évtizedes nagyságrendű előkészítő munkát igényelnek, megvalósulásuk esetén legalább ugyanilyen időtávon térülnek meg, forrásigényük pedig messze meghaladja bármely más ágazat finanszírozási szükségleteit. A bizonytalan, kiszámíthatatlan, bármiféle szakmai egyeztetés, megalapozás nélkül ötletszerűen módosított szabályozási környezet közvetlenül veszélyezteti az ellátásbiztonságot, növeli Magyarország energia-importfüggőségét, ellehetleníti a beruházásokat. 2010 májusa óta csak az energetikai ágazat működését érintő törvényi szintű szabályozás több mint 20 alkalommal változott.

A regionális jelentőségű, 2010 előtt elindított infrastruktúra-fejlesztések tekintetében a kormányzat lényegében folytatta az elődei által kijelölt irányokat, átadta a korábbi ciklusokban elindított és idő közben már elkészített határkeresztező vezetékeket, megtörtént a villamosenergia-piacok összekapcsolása.

Az észak-déli hálózati összeköttetések tekintetében ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a 2009-ben előkészített, magyar-szlovák határkeresztező földgázszállító-vezeték

megépítése a kormányváltás utáni intézkedések miatt (a projektben részes felek esetében magyar oldalon a kormány a MOL FGSZ helyébe a kormányzat az MVM leánycégét helyezte) az eredeti tervekhez képest 15 hónappal később készül el. Az eredeti tervek szerint 2013. október 1-jén kellett volna elindulnia a kereskedelmi üzemnek, azonban ennek időpontja 2015. január 1-jére változott.

A szabályozási környezet változásai érintették a rendszerhasználati díjak megállapítására vonatkozó szabályozást is. Ezek a változtatások gyakorlatilag veszélybe sodorták valamennyi – különösen a regionális jelentőségű – korábban létrejött, infrastruktúra beruházás megtérülését, új beruházások megvalósítására pedig nem nyújtottak ösztönzést.

II. Fenntarthatóság

II.1. A fenntarthatóság alapelveinek megjelenése az Energiastratégiában

„A fenntartható energiagazdálkodásnak meg kell teremtenie a társadalmi és gazdasági dimenziók, továbbá a környezetvédelmi, természetvédelmi és klímapolitikai követelmények közötti összhangot, figyelembe véve a magyar társadalom jólétére, a gazdaságra, az ellátásbiztonságra és a versenyképességre gyakorolt hatásokat. A megvalósítás érdekében mérsékelni kell a fajlagos energiafogyasztást, javítani kell az energiahatékonyságot, és szükséges ösztönözni az alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiaellátási és -felhasználási technológiák, az intelligens hálózatok és mérők elterjedését. Kiemelten kell támogatni a hazai innovációt, valamint a többcélú, fenntartható erdőgazdálkodást. A környezettudatos társadalom kialakítása érdekében széles körű szemléletformálási programokat kell indítani.”

II.2. A fenntarthatóság alapelveivel kapcsolatos kormányzati intézkedések 2010 májusa óta

Leálltak az energiatakarékosságot ösztönző kormányzati programok, így a fajlagos energiafogyasztás és a hatékonyabb energiafelhasználás terén előrelépés nem, egyes területeken (pl.: hőtermelés) ugyanakkor egyértelmű visszalépést lehet tapasztalni. Az energiahatékonyság – a különböző stratégiai dokumentumokban helyesen megfogalmazott célok ellenére – nem került a Kormány megvalósított energiapolitikai intézkedéseinek középpontjába. A jelenlegi szabályozási környezet nem nyújt megfelelő ösztönzést az alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiaellátási és -felhasználási technológiák elterjedéséhez.

Az intelligens hálózatok és mérők elterjedésének egyik legnagyobb akadályát ugyancsak a meglévő szabályozási környezet okozza. Míg a 2010-es kormányváltást megelőzően a Magyar Energia Hivatal koordinálásában elindult egy pilot-projekt az okos mérők magyarországi bevezetésének lehetőségeiről és módjáról, ez a projekt 2010 után

lényegében elhalt. Jellemző, hogy az Energetikai Szabályozó Hatóságok Európai Tanácsa (CEER) által az okos mérés tárgykörében végzett felmérésben nem szerepelnek Magyarországra vonatkozó adatok, mivel a hazai szabályozó hatóság nem válaszolt a szervezet által feltett kérdésekre.

A hazai innováció kiemelt támogatásából lényegében annyi valósult meg, hogy a kormány 2011 óta szünetelteti az Innovációs Alap költségvetési támogatását, így jelentősen csökkentek az ilyen célra rendelkezésre álló források.

III. Versenyképesség

III.1. A versenyképesség alapelveinek megjelenése az Energiastratégiában

„A gazdaság hosszú távú versenyképességét elő kell segíteni az Európai Unió egységes belső energiapiacába történő integrálódással, a vonzó befektetői környezet biztosításával, a lokális adottságok kihasználásával, és a hazai készletek és erőforrások megfelelő kezelésével. Ezzel egyidejűleg figyelembe kell venni a fentiek magyar társadalom jólétére, a fenntarthatóságra és az ellátásbiztonságra gyakorolt hatásait. Kiemelt figyelmet kell fordítani a megfelelő képzési, ipari és innovációs tudásbázis kiépítésére, különös tekintettel a megújuló energiaforrások hasznosításához és az energiahatékonyság javításához kapcsolódó kutatás-fejlesztési tevékenységekre.”

III.2. A versenyképesség szempontjainak érvényesülése a kormányzati intézkedésekben 2010 májusa óta

Az utóbbi három évben romlott Magyarország versenyképessége a Világgazdasági Fórum legfrissebb versenyképességi rangsora alapján. 2013-ban hazánk a vizsgált 148 ország közül a 63. helyet foglalja el, ezzel az Európai Unió 28 országa közül a 24. Komoly gondok vannak az innováció és az intézményrendszer területén. Ez utóbbi hosszú évek óta megoldatlan probléma, amelynek eredményeképpen Magyarország már az Európai Unió periferiájára szorult. A magas adóelvonás, a magas kamatok és a nem hatékony kormányzati bürokrácia folyamatosan rontja az ország üzleti megítélését. Ehhez jön hozzá a korrupció, valamint a kormányzati intézkedések instabilitása. Ezek a tényezők a vállalati és lakossági élet mindennapjaira is kihatnak.

Az Európai Unió egységes belső energiapiacába történő integrálódás keretében a kormányzat igyekszik ugyan eleget tenni uniós jogharmonizációs kötelezettségeinek, de eredményeit tekintve mégis számos hatályos jogszabályi rendelkezés és kormányzati intézkedés ellentétes az uniós joggal. Ilyen például, hogy egyes beruházási kötelezettségekkel, adókötelezettségekkel kapcsolatban nem ismerhető el költség az árszabályozás során, vagy nincs rendes jogorvoslati jog a szabályozó hatóság ármegállapító döntéseivel szemben. Az elmúlt három évben az uniós jogharmonizációs kötelezettségek maradéktalan végrehajtásán túl a hangsúlyt a szabályozó hatóságok

közötti együttműködésre és a szabályozó rendszerek összehangolására kellett volna helyezni, tekintettel arra, hogy a hálózati összeköttetések - egy-két kivételtől eltekintve – elkészültek. Az államnak kedvező beruházási, közgazdasági és jogi környezet és keretrendszer fenntartásával, a nemzetközi együttműködés erősítésével kell elősegítenie a szükséges beruházások megvalósítását.

A vonzó befektetői környezet kialakítását a Kormány sajátosan értelmezi. Ennek lényegét Matolcsy György nemzetgazdasági miniszter foglalta össze 2012 novemberében egy nyilvános rendezvényen: *„Megmondtuk: aki helytelenül privatizációs vagyronhoz jutott a természetes monopóliumok területén – energia, szennyvíz, víz, csatorna –, attól vissza fogjuk venni, mert önként visszaadja. Mert olyanok lesznek a feltételek. Ez kiszámítható, csak nem szeretik.”* Ez a típusú „unortodox kiszámíthatóság” a tervezhetetlen, dilettáns jogszabályalkotással, a különböző, ad-hoc módon bevezetett különadókkal, lebegtetett támogatási ígéretekkel elriasztotta az energetikai befektetőket Magyarországtól. **Ennek eredménye, hogy az energiaipari beruházások zuhanása az egyik legnagyobb mértékű (2013. I. negyedévében harmadával volt kisebb, mint egy évvel korábban) volt a többi ágazathoz képest.** A tőkevonzó képesség fenntartását és javítását előtérbe helyező gazdaságpolitikán alapuló energiapolitikának elő kellett volna segítenie, hogy Magyarország az energetikai befektetők számára vonzó legyen, hiszen a beruházások, a gazdasági növekedés mellett hozzájárulnak az ellátásbiztonság javításához, a fogyasztói árszínvonal stabilizálásához. Az energiaforrásokért, energetikai befektetésekért folyó versenyben különösen fontos lett volna, hogy mind az államigazgatás, mind a vállalatok a nemzetközi együttműködésekben az ország érdekeit kellő hatékonysággal képviseljék, különös tekintettel arra, hogy 2020-ig jelentős nagyságú, mintegy 3000 MW új erőmű kapacitásra lesz szükség Magyarországon. Alapvető követelmény lenne, hogy az épülő új villamosenergia-termelő kapacitások energetikai hatékonysága maximális legyen, és a villamosenergia-termeléshez felhasznált energiahordozók kellő biztonsággal versenyképes módon, hosszú távon rendelkezésre álljanak. A következő évtized végéig szükséges új erőmű-kapacitás nagyobbik része nem a forráshiány, hanem a meglévő berendezések gazdasági, műszaki és környezetvédelmi ellehetetlenülése, a hatékonyabb, új erőművek piacra lépése és ezzel a meglévő öreg, versenyképtelen erőművek tulajdonosi döntésen alapuló leállítása miatt válik szükségessé.

A lokális adottságok kihasználása, valamint a hazai készletek és erőforrások megfelelő kezelése keretében kudarcként értelmezhető, hogy egyelőre leállt a lignit növekvő felhasználásával járó Mátrai Erőmű tervezett bővítése, és kudarcként, hogy a hazai megújuló energiaforrások nagyobb arányú hasznosítását ösztönző szabályozási változtatások – a széles körű társadalmi és szakmai egyeztetés ellenére – még mindig nem léptek életbe. Jelenlegi ismereteink szerint az egyetlen, perspektivikus és hosszú

távon is nagy mennyiségben rendelkezésre álló belföldi fosszilis energiaforrás az észak-magyarországi lignitkészlet. Tekintettel arra, hogy ezen lignitkészlet felhasználása a villamosenergia-termelésben csökkenti az importfüggőséget és ezáltal növeli a villamosenergia-ellátás biztonságát, valamint kedvező foglalkoztatáspolitikai hatásai is vannak, a magyar energiapolitika hosszú távon számol az észak-magyarországi lignit felhasználásával, ugyanakkor ennek kapcsán mindenkor figyelembe kell venni a klíma-, környezet- és természetvédelmi, tájvédelmi és rekultivációs célkitűzéseket is. Tekintettel arra, hogy már rendelkezésre áll a szén-dioxid leválasztására és geológiai tárolására alkalmas – jelenleg még költséges – technológia, így Magyarország energiabiztonsági szempontból semmiképpen sem mondhatna le a lignit további hasznosításról a hazai villamosenergia-termelésben. A megújuló energiaforrások belföldi forrást jelentenek, ezért ellátás-diverzifikáció szempontjából is ösztönözni kellett volna a belföldi megújuló energiaforrások felhasználásának növekedését. Magyarországnak jelentős tartalékai vannak a megújuló energiaforrások felhasználása terén, mind a hő-, mind a villamos energetikai célú hasznosítás, mind pedig a közlekedési célú hasznosítás területén, azonban a szabályozási és üzleti környezet jelenleg számos olyan kockázatot hordoz, amely miatt ezen a területen is csökkent a beruházások mértéke.

Az 5. ponthoz

Az a) pont szerinti szövegcsérés módosítás szövegpontosítás.

A b) pont szerinti módosítás indoka, hogy nem ugyanazt jelenti, hogy az „árstabilitás” létrehozása érdekében van-e szükség a regionális infrastruktúra platformra, vagy az „árverseny” elősegítése érdekében. Véleményünk szerint piacgazdasági körülmények között a regionális infrastruktúra platformnak az utóbbit, vagyis versenyképes árak kialakulását kell elősegítenie.

A c) pont szerinti módosítás rögzíti, hogy az Energiastratégia keretrendszerét nemcsak a különböző hazai szakágazati politikák kialakításánál kell biztosítani, hanem a végrehajtás során is.

A 6-9. pontokhoz

A kormány javaslatára az Országgyűlés hamis adatokat fogadott el a Nemzeti Energiastratégiáról szóló országgyűlési határozatban, amelyekből téves következtetéseket vont le.

A határozati javaslat célja a Nemzeti Energiastratégiáról szóló országgyűlési határozat egyes részeinek helyesbítése annak érdekében, hogy az valós adatokat tartalmazzon, valamint az, hogy felhívja a kormányt a további, esetleges hamis adatok kijavítására.

A Nemzeti Energiastratégia előkészítésének hiányosságaira, a hamis adatok korrekciójának szükségességére az MSZP országgyűlési képviselői mind a bizottsági vita, mind a plenáris ülés keretei között felhívták a kormány és a kormánypárti parlamenti többség figyelmét. Az MSZP Energetikai Tagozata külön állásfoglalásban – amelyet közvetlenül eljuttatott a terület szabályozásáért felelős minisztérium államtitkárának – hívta fel a figyelmet a problémára, mindennek ellenére maradtak a határozatban a hamis adatok.

A Magyarország üzemanyag fogyasztásáról szóló leíró rész és táblázat ilyen hamis adatokat tartalmaz. A Nemzeti Energiastratégiáról szóló országgyűlési határozat 1. számú melléklete így – egyebek mellett – az alábbiakat rögzíti:

„Részben ennek az eltolódásnak, részben a gázolaj üzemű járművek növekvő számának a vonzata, hogy 1992-hez képest jelentősen, 332 millió literrel 2009-re 1 696 millió literre nőtt a gázolajfogyasztás. Gyakorlatilag ez adta a teljes üzemanyag fogyasztás növekményt, mivel a benzin értékesítés 1 400 és 1 700 millió liter között ingadozott (3. táblázat).

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Benzin	1604,7	1642,5	1692,7	1663,3	1616,8	1572,8	1647,0	1664,4	1612,6	1571,4
Gázolaj	1035,5	1090,9	1141,4	1158,1	1178,5	1272,9	1480,0	1574,2	1643,6	1696,3

3. táblázat: Magyarország üzemanyag fogyasztása, millió liter
Forrás: KSH

A hazai üzemanyag-forgalom eddigi csúcserékét 2009-ben érte el, amikor 3 268 millió liter volt az éves fogyasztás. 2010. első 9 hónapjának adatai szerint ez az érték 9,8%-kal csökkent a tavalyi év azonos időszakához képest. A közúti forgalomban elhasznált autógáz (PB) mennyisége 2,5-3 ezer tonna volt 2009-ben a szakértők becslése szerint. Hivatalosan Magyarországon eddig 50 ezer autót alakítottak át LPG-gáz meghajtásra.”

Az idézett szöveg alapján a KSH adatai szerint alakult a 3. táblázatban feltüntetett mértékben a hazai éves üzemanyag-fogyasztás.

A probléma ezzel egyfelől az, hogy a hivatkozott adatok nem a KSH-tól származnak, másrészt nem a teljes hazai gázolaj- és benzinfelhasználás adatait tükrözik, hanem annak csak egy részét.

Ugyancsak az adatok KSH adatként történő feltüntetése minőségét kérdőjelezte meg, hogy a 3. táblázatban feltüntetett adatokkal azonos adatok láthatóak a Magyar Ásványolaj Szövetség (a továbbiakban: MÁSZ) honlapján elérhető, a tagvállalatok kúthálózati forgalmi adatait tartalmazó táblázatban (<http://www.petroleum.hu/forgalom.pdf>).

Tekintettel arra, hogy a MÁSZ az adatgyűjtését a tagvállalati adatokra és nem a KSH vagy más szervezet adataira alapozza, így alaposan feltételezhető, hogy a MÁSZ nem a „KSH adatai” alapján tüntette fel ezeket az adatokat a honlapján.

A Nemzeti Energiastratégia előkészítése során ugyanakkor annak is fel kellett volna tűnnie az előkészítőknek, hogy a MÁSZ adatai nem tartalmazzák a tagvállalatain kívüli vállalkozások által értékesített üzemanyag-mennyiséget, és nem tartalmazzák azt a mennyiséget sem, amelyet a tagvállalatok nem a kiskereskedelmi kúthálózatukon keresztül értékesítenek. Így alaposan feltételezhető lehetett volna, hogy a tényleges üzemanyag-felhasználás a Nemzeti Energiastratégiában foglaltaknál lényegesen több.

Mindezt Dr. Fellegi Tamás miniszter úr is megerősítette a K/4431. számú kérdésre adott 2011. október 20-i írásbeli válaszában.

A kormánynak a Nemzeti Energiastratégia előkészítése során így nemcsak az érdekképviselői szervezetekre kellett volna figyelni, hanem igénybe kellett volna vennie a kormányzat energiastatisztikával foglalkozó háttérintézményének hivatalos adatait. Ez a szervezet ugyanis az éves jelentésében – amelyet az Európai Bizottság részére is meg kell küldeni – feltünteti az éves üzemanyag-felhasználási adatokat is (kilotonna mértékegységgel). Ha az előkészítést végző minisztérium erre figyelt volna, úgy nem kerülhettek volna a Nemzeti Energiastratégiába a fenti, illetve a fentiekhez hasonló hamis adatok.

Mindezek alapján a határozati javaslat

- a kormányzat hivatalos adatai szerint pontosítja a hazai üzemanyag-felhasználásra vonatkozó adatokat, megtartva azok literben történő kifejezését (motorikus gázolaj esetében 0,850 kg/l, motorbenzin esetében 0,700 kg/l fajsúly figyelembe vételével),
- rögzíti, hogy ezek az adatok a kormányzat energiastatisztikával foglalkozó háttérintézményének az Energia Központ Nonprofit Kft-nek az adatai alapján alapulnak, valamint
- módosítja az adatokból levont következtetéseket tartalmazó szövegrészeket is. Így
 - nem 2009-ben, a válság évében, hanem 2008-ban volt a legmagasabb a hazai üzemanyag-fogyasztás,
 - amely azóta több mint 10 %-kal csökkent.
- A határozati javaslat ugyanakkor felkéri a kormányt arra is, hogy vizsgálja felül a Nemzeti Energiastratégia adattartalmát és következtetéseit annak érdekében, hogy az ténylegesen a valós adatokat és helyes következtetéseket tartalmazza. Mindez hozzájárul a kormány által kidolgozandó cselekvési tervek szakmai megalapozottságának erősítéséhez is.

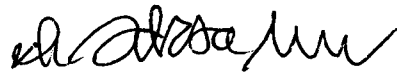
A 10. ponthoz

Hatályba léptető rendelkezés.

Budapest, 2013. december 12.

Mesterházy Attila
országgyűlési képviselő
MSZP

Dr. Józsa István
országgyűlési képviselő
MSZP

Kovács Tibor
országgyűlési képviselő
MSZP

Országgyűlési képviselő

Képviselői önálló indítvány

Országgyűlési határozati javaslat kezdeményezése

***Dr. Kövér László úrnak,
az Országgyűlés elnökének***

Helyben

Tisztelt Elnök Úr!

***Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 24-27. §-a alapján mellékelten az
alábbi***

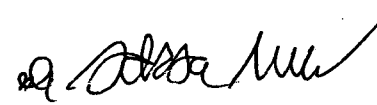
országgyűlési határozati javaslatot

nyújtjuk be a Tisztelt Országgyűléshez.

Budapest, 2013. december 12.

Előterjesztő:

Mesterházy Attila
országgyűlési képviselő
MSZP

Dr. Józsa István
országgyűlési képviselő
MSZP

Kovács Tibor
országgyűlési képviselő
MSZP